

KKI

4:1

Mi várható 2019-ben
a belpolitikai és uniós
feszültségekkel terhelt
Romániában?

KKI 4:1

A Külügyi és Külgazdasági Intézet időszaki kiadványa

Kiadó:

© Külügyi és Külgazdasági Intézet, 2019

Szerkesztő:

Barabás T. János – Külügyi és Külgazdasági Intézet

Barabás T. János – Külügyi és Külgazdasági Intézet

Illyés Gergely – Nemzetpolitikai Kutatóintézet

Páskán Zsolt – EUROCOM sajtófigyelő Kft.

Pataky István – *Magyar Idők*

Szöveggondozás és tördelés:

Tevelyné Kulcsár Andrea

A fotó alapja:

Wikimedia

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5c/Romanian_flag_and_mountain.jpg

A sorozatban eddig megjelent kiadványok

2019/02. [Mi várható 2019-ben Közép-Európában?](#)

2019/01. [Mi várható az Európai Unióban 2019-ben?](#)

2018/21. [G20-csúcs csúcsértekezlet nélkül: miért maradt el a Trump–Putyin-találkozó?](#)

2018/20. [Hogyan változott Kína helyzete a világban a 2017-es pártkongresszus óta?](#)

2018/19. [Az USA a félidős választások után: melyek a legfontosabb tanulságok és következmények?](#)

Régebbi számaink elérhetőek a [KKI honlapján](#).

A Külügyi és Külgazdasági Intézet 4:1 című sorozatában négy kutató válaszol röviden ugyanarra – a nemzetközi politikát és gazdaságot érintő – kérdésre. Célunk a magyarországi tudományos viták elindítása és a szakértők közötti párbeszéd elősegítése. E számunkban a következő kérdésre kerestük a választ: „Mi várható 2019-ben a belpolitikai és uniós feszültségekkel terhelt Romániában?”

BARABÁS T. JÁNOS

I den megsokasodnak a viharfelhők szomszédunk politikai egén: a folytatódó belpolitikai bizonytalanság kedvezőtlenül hat a gazdaságra, a hatalmi küzdelem az igazságügy és az erőszakszervezetek feletti befolyás megszerzéséért zajlik, ami ellentmondásossá teszi az intézmények – a kormányzat, az elnökség és a parlament – működését. A politikai folyamatokat és a közvélemény-kutatásokat figyelve biztosra vehető, hogy a 2019. májusi európai parlamenti választások az ellenzék javára változtatják meg a román belpolitikai erőviszonyokat, ami pedig előrevetíti az év végi államfőválasztás komoly tétjét. A belpolitikai turbulenciát erősíti az Európai Bizottsággal (EB) való terhelt viszony is. A magyar külpolitika lényegi feladata lesz rövid távon a kétoldalú kapcsolatok megfelelő szinten tartása.

Január elsején Románia átvette az Európai Unió Tanácsának (a továbbiakban: Tanács) féléves [elnökségét](#), és ezzel az EU ebben a félévben várható lényegi ügyeit kell menedzselnie. Ezek közé tartozik: a brexit, a 2021–2027-es uniós költségvetés tárgyalása, az uniós állam- és kormányfők május 9-i nagyszebeni csúcstalálkozója, EP-választások májusban, Jean-Claude Juncker európai bizottsági elnök utódjának a beiktatása. E témák jelenleg nem jelentenek prioritást a román belpolitikában. Szomszédunknál a hatalmi és a pártstruktúra átalakulása zajlik, amelynek háttérében a vidéki érdekcsoportok és a titkosszolgálatokhoz kötődő hatalmi körök küzdelme húzódik. A [Szociáldemokrata Párt \(Partidul Social Democrat, PSD\)](#) és a [Liberálisok és Demokraták Szövetsége \(Partidul Alianța Liberalilor și Democraților, ALDE\)](#) alkotta kormánykoalíciót inkább számos dél-romániai üzletember és a belügyminisztérium titkosszolgálat (Direcția Generală de Protecție Internă, DGPI) támogatja, az ellenzék pedig az államfő, Klaus Johannis mögött álló polgári titkosszolgálat (Serviciul Român de Informații, SRI), a hírszerzés (Serviciul de Informații Externe, SIE) és a hozzájuk kötődő vállalkozások és pártok. Ez utóbbiak igyekeznek háttérbe szorítani a régi, korruptnak ítélt pártokat: a PSD és az ALDE mellett a fő ellenéki erőt, a [Nemzeti Liberális Pártot \(Partidul Național Liberal, PNL\)](#) is. A SRI–SIE-páros néhány kisebb politikai formáció megalakításában is részt vett az elmúlt években. Ilyen volt a [Mentsük meg Romániát Unió \(Uniunea Salvați România, USR\)](#), a Dacian Cioloș vezette [Szabadság, Egység és Szolidaritás Pártja \(Partidul Libertății, Unității și Solidarității, PLUS\)](#) vagy a Victor Ponta által vezetett [Pro România \(PRO\)](#). Mindezzel az volt a célja, hogy – a kormány és a parlament rovására – megerősítse az elnöki hatalmat, és egy olyan modernizációs programot támogasson, amely

segítségével Románia a katonai középhatalmi státusza révén, atlantista politikával és amerikai tőkével a térség IT- és energiaipari központjává váljon. A Viorica Dăncilă vezette [kormány programjában](#) egy eltérő modernizációs elképzelés körvonalazódik, amely a német és a francia gépipari befektetések elősegítésével, a vásárlóerő növelésével gerjesztene gazdasági növekedést.

A román diplomáciai apparátus [képes megfelelően kezelni](#) a Soros elnökséggel járó kihívásokat, annál is inkább, mert az EP-választások miatt áprilisban leáll az érdemi munka az EU intézményeiben. A problémát tehát Románia közéletének talányai jelentik. A román belpolitika fordulatai kiszámíthatatlanok; eddig jelentős szerepe volt az ügyészségek korrupció elleni küzdelmének, de 2019-ben újabb bizonytalansági tényezők jelentkeznek, például a novemberi államfői választáson induló jelöltek személyének és a mögöttük álló pártszövetségek tisztázása. Egyelőre csupán Johannis elnök újraindulási szándéka biztos. A kormánypártok közül a PSD elnöke, Liviu Dragnea jelölése bizonytalan, mert komoly párton belüli ellenzéke van, akik Gabriela Vrânceanu Firea bukaresti főpolgármester asszonyt támogatják. Ő a PSD legnépszerűbb politikusa; 2018 szeptemberében még egy nyilatkozatot is közölt, amelyben azt követelte, hogy a korrupcióval gyanúsított Dragnea mondjon le. Érdekes, hogy a jobboldali [francia Le Figaro](#) lap a szenátus elnökét, Călin Popescu-Tăriceanu ALDE-pártelnököt tartja a kormánykoalíció megfelelő jelöltjének. Pedig ellene is folyt ügyészségi eljárás korrupciós vádakkal. A [CURS](#) közvélemény-kutató intézet szerint 2018 végén az elnökjelöltek esélye a következő volt: Johannis 40, Tăriceanu 29, Dragnea 13, Cioloș 10 százalék. Az [IMAS](#) intézet szerint 2019 januárjában a pártpreferenciák így alakultak: PSD 25, PNL 23, USR 15, ALDE 12, MRI (Románia Együtt Mozgalom, *Mișcarea România Împreună*) 8, RMDSZ (Romániai Magyar Demokrata Szövetség) 5,8 százalék. A jelenlegi állás szerint Johannis lenne a befutó az év végi államfőválasztáson. A PSD támogatottsága rohamosan csökken, de a terepet az új pártok veszik át. Az RMDSZ stabil szavazói táborra megmarad.

A belpolitikai erőviszonyok átrendeződését vetíti előre az új pártok népszerűségének növekedése. Victor Pontának a parlamentbe is bejutott baloldali pártja, a PRO a kormányzó PSD-től igyekszik elvonni politikusokat és választókat. Pontát – érdekes módon – a SRI–SIE-pároshoz közeli média (*Digi24*, *Adevarul*, *Hotnews.com*) támogatja, akárcsak Dacian Cioloș parlamenten kívüli nacionalista-liberális mozgalmát, a PLUS-t, valamint a törvényhozásban szintén jelen levő ökopártot, az USR-t. E [három politikai formáció](#) és a hozzájuk köthető média 2018 végén [összehangoltan támadta](#) az RMDSZ-t: a kormányzat kiszolgálójának és szeparatistának bélyegezték a magyar kisebbség képviselőit. A titkosszolgálatokat koordináló államfői hivatal tanácsadói lényegileg változtatnának a romániai politikai, gazdasági viszonyokon, és egyúttal a magyar kisebbség érdekképviselőit is háttérbe szorítanák. Az elnök hivatala jól mérte föl, hogy az országban növekszik a hagyományos pártokból és a klientúrágazdaságból való kiábrándulás. Az új politikai erők (PRO, PLUS, USR) viszont szintén egy bizonytalan, zavaros politikai kultúrát képviselnek. Nem tudnak megegyezni a közös államfőjelöltben, a gazdasági és ideológiai elképzeléseik nem koherensek. Az USR például anélkül is betiltaná a környezetszennyező

erőműveket, hogy a pótlásukra vonatkozóan elképzelése lenne; a PRO úgy növelné ugrásszerűen a béreket, hogy közben jelentősen csökkentené az adót; a PLUS-nak konkrét elképzelései nincsenek, egyelőre csak érzelmi töltetű üzeneteket tett nyilvánossá, és az Emmanuel Macron francia elnök képviselte liberális-populista európai pártcsalád tagja. Az ő sorsukat befolyásolja jelentősen a májusi EP-választás és a nyugati döntéshozó központok alakuló érdeke. Ez utóbbit jelzi a romániai [katonai beszerzések körüli vita](#), az amerikai, francia, német cégek közötti verseny. A nyugati érdekek a román pártpolitika szintjén is fokozottabban jelentkezni fognak.

Értékelésem szerint a román belpolitikai képlet már rövid távon lényegileg változni fog. Megszűnik a kommunista állampárt utódaként működő szociáldemokraták kiterjedt vidéki hálózata, az országot lefedő klientúramátrix. A helyébe viszont zavaros célú és időben rövid kifutású pártszövetségek jönnek, amelyek fő célja a hatalom megragadása. A pártközpontok stratégiaépítő képességének csökkenésével növekszik az üzleti világ és a média csúcsán erőteljesen jelen lévő és az államfői hivatalban is képviselt titkosszolgálatok befolyása. Ami a magyar–román kapcsolatokat és Bukarest regionális politikáját illeti, azokban lényegi előrelépés, siker nem várható. A kétoldalú kapcsolataink előterében kisebbségi, energiapolitika témák szerepelnek, amelyeket a román politika nem fog érdemben kezelni egy választási évben. A román külügyminisztérium honlapjából kiderül, hogy szomszédunkat a Moldovai Köztársaság februári parlamenti választása köti le. Bukarest a belpolitikai ellentmondásai miatt sem tud koherens, használható üzenetet küldeni az ottani románbarát tábornak, és inkább csak a zűrzavart és a politikai feszültséget növeli a Prut határfolyón túl. A Nyugat-Balkán integrációja ügyében országaink várakozó periódusban vannak. [Teodor Meleşcanu](#) román külügyminiszter a 2018. december 26-i megbeszélésen kijelentette Aleksandar Vučić szerb elnöknek, hogy Románia támogatja az EU bővítését, de jelenleg nem tapasztalható lényegi német és francia figyelem a téma iránt. Bár az EB sikereket szeretne elérni a Balkánon, de inkább a koszovói és a macedóniai belpolitikára összpontosít, kevésbé az integráció bővítésére. Romániának kevés befolyása van erre a folyamatra. Meglátásom szerint a májusi EP-választások után viszont lehetőség lesz Albánia, Szerbia és Macedónia uniós tagságának a promóciójára, s abban már fontosabb szerepet játszhat Románia és Magyarország. Biztatóan alakul a NATO fémjelzte regionális biztonságpolitika – benne a hazánkat kiemelten érdeklő Ukrajna helyzete –, elsősorban azért, mert térségünk államai fokozottabban együttműködnek. Szintén biztatók a Három Tenger Kezdeményezés által feltárt térségbeli infrastruktúra-építési és energiaipari együttműködések lehetőségei, hiszen régiónk gazdasága az EU-átlag felett növekszik. 2019 első felében a közös érdekeket fedő regionális politikai, biztonsági, gazdasági feladatok teljesítésének folytatása várható.

PATAKY ISTVÁN

Ritkán, érintőlegesen és jól meghatározott céllal van jelen Magyarország, illetve a magyar–román államközi kapcsolatok kérdése a rendkívül mély megosztottsággal jellemezhető román belpolitikában. A kormánykoalíció két pártja, a szociáldemokrata PSD és a liberális ALDE politikusainak a retorikájából szinte teljes egészében hiányzik a magyar tematika említése. A hatalmon lévők akkor is óvakodnak a reagálásoktól, amikor a jobbközép ellenzék „magyarbarátsággal”, a magyarok vagy az Orbán-kormány irányába megnyilvánuló „engedékenységgel” vádolja őket (lásd a marosvásárhelyi katolikus iskola újraalapításának ügyét). A bukaresti kabinethez, kormánytöbbséghez közel álló média általában keveset vagy egyáltalán nem ír magyar témákról. Van ugyanakkor néhány kisebb befolyással bíró kormány közeli médium – a legismertebb közülük a [România Liberă](#) napilap –, amely rendszeresen kiemelten és pozitívan számol be Orbán Viktor miniszterelnök nyilatkozatairól, a budapesti kabinetnek a migrációval, de akár a családvédelemmel kapcsolatos intézkedéseiről is.

Ezzel szemben az ellenzék mellett harciasan kiálló sajtó egyrészt negatív példaként számol be a Magyarországot érintő hírekről, előszeretettel idézi a külföldi média Budapestet bíráló írásait, az RMDSZ-t a Fidesz „erdélyi fiókpártjaként” emlegeti, a román kormányt pedig azzal vádolja, hogy a magyar és a lengyel mintát követi „a jogállamiság leépítésében”. Leleplezőnek szánt cikksorozatok jelennek meg továbbá az Erdélybe érkező gazdasági vagy sporttámogatásokról, mint az Orbán-kormány „hibrid revizionista térfoglalási akcióiról”. E kitartó médiaoffenzíva zászlóshajója a [G4 Media](#) hírportál és a [Realitatea](#) hírtelevízió. Klaus Johannis államfő a nyilatkozataiban kerüli a magyarkérdést, az ellenzéki politikai vezetők pedig a kormánytöbbséghez sorolható RMDSZ bírálata mellett – a médiához hasonlóan – a magyar–lengyel „Európa-ellenes és autokrata” törekvések követésével vádolják a kormánykoalíciót.

A PSD és az ALDE vezető politikusai számára követendő példa a magyar miniszterelnök által fémjelezett patrióta gazdaság- és Európa-politika. A Szociáldemokrata Párt belső konfliktusai, az államfő és támogatóinak erőteljes ellenállása, valamint a társadalomnak a Brüsszellel még mindig bizalommal tekintő többsége miatt azonban a magyarországihoz hasonló irányba tett lépések óvatosak, s olykor bizonytalan vagy kapkodó mozgásokat láthatunk e téren a bukaresti kabinettől. Nem mellékes, hogy a diplomáciában a bátrabb elmozdulást nemcsak Klaus Johannis elnök viszonylag erős alkotmányos jogköre nehezíti, hanem az a külügyminisztériumi állomány is, amely az államfő által képviselt, Brüsszelt kritikátlanul kiszolgáló politikát folytat. Teodor Meleşcanu, a külügyi tárca vezetője kísérletet sem tett az intézményi kádercserékre.

A magyar–román államközi viszony politikai vonatkozásában a bizalmat nagymértékben növelte a kölcsönös európai parlamenti szolidaritás, annál is inkább, mivel egymással szemben álló pártcsaládok frakcióiból nyilvánult meg. Bár a román ellenzék részéről jelenleg merev elzárkózás mutatkozik a Magyarországhoz

való közeledést illetően, a legnagyobb ellenzéki formáció, a PNL soraiban vannak olyan politikusok (főleg a pártba beolvadt Demokrata Liberális Párt egykori emberei), akik úgyszintén egy EU-kritikusabb, patriotább irányvonalat követnének, de az ő súlyuk jelenleg elhanyagolható. A totális háborúként leírható román politikai környezetben a magyar–román államközi kapcsolatok idei jellemzője a stagnálás, a *status quo* fenntartása lehet. Az RMDSZ-nek a Fidesszel meglévő partneri viszonya és a bukaresti kormánykoalícióval való együttműködése jelenleg garanciának tűnik a kiszámíthatóságra. Az európai parlamenti választásokat követően várhatóan az utóbbi 28 év legkíméletlenebb elnökválasztási kampánya veszi kezdetét. Klaus Johannis – a kormánykoalíciós jelöltek személyétől függetlenül – az Európa mellett vagy ellen hamis szembenállásra fogja építeni a hadjáratát, amelyben természetesen ő képviseli majd a nyugati értékek megőrzésének egyetlen garanciáját, a másik – nem mellesleg „velejeig korrump” – oldal pedig a magyar–lengyel–olasz „populista autokráciát”. A minden bizonnyal éles küzdelem és szoros eredmény miatt az RMDSZ-nek, esetleg a magyar kormánynak az erdélyi magyar választók román elnökválasztási preferenciáira vonatkozó ráhatása akár el is döntheti a versenyt.

ILLYÉS GERGELY

Az elmúlt két évben Romániában nem rendeztek választásokat, a politikai alakulatok utolsó megmértetése a 2016-os parlamenti választás volt. Ez az időszak azonban a legkevésbé sem volt nyugodt, gyakorlatilag egy állandósult politikai harc és a közélet hiszterizálódása jellemezte a román belpolitikát, e feszültségek pedig ez év végén csúcsosodhatnak ki, az elnökválasztási kampány véghajrájában, várhatóan a két választási forduló között. A román politika számára az idei két szavazás közül egyértelműen az elnökválasztás a fontosabb, a május végi EP-választásra egyfajta felvezetésként, az erőviszonyok felméréseként és a pártgépezetek felpörgetésének eszközeként tekintenek. Mivel mindkét választásra ötévente kerül sor, ez a minta már 2014-ben is kirajzolódott, és ugyanez várható a jövőben is. A [választási részvétel](#) is jól mutatta, hogy a közvélemény szemében melyiknek van nagyobb súlya: 2014-ben az EP-választáson 32,44 százalékos volt a részvétel, míg az elnökválasztáson az első fordulóban a szavazásra jogosultak 53,17, a másodikban 64,1 százaléka járult az urnákhoz.

2019-re vonatkozóan nehezebb bármilyen prognózist készíteni, a részvétel ugyanis meghatározó lesz mindkét választás szempontjából. A román pártok részéről több olyan indulás is várható az EP-választásokon, amely felbolygathatja az állóvizet, és befolyással lehet az erőviszonyok alakulására. Az egyik ilyen a [PRO-é](#), amelynek listáját maga a volt miniszterelnök vezeti, a második helyén pedig Corina Crețu EU-biztos lesz. Ez a lista mindenképpen a [PSD](#) szavazói közül számíthat sok támogatóra, mivel Ponta még ma is az egyik legnépszerűbb politikus a párt támogatói körében. Indul a választásokon a volt technokrata miniszterelnök és korábbi EU-biztos, Dacian Cioloș is, a legvalószínűbb, hogy a saját pártja, a [PLUS](#) és az [USR](#)

közös listájának vezetőjeként. Ők egyrészt az ellenzéki [PNL](#) támogatói köréből nyerhetnek el szavazatokat, másrészt – Cioloş személye miatt – olyanok szimpátiáját is elnyerhetik, akik általában politikailag inaktívnak számítanak. Független jelöltek megjelenése is elképzelhető. Legutóbb Mircea Diaconu szerzett (6,81 százalékkal) mandátumot, ami miatt nagyon sok maradékszavazat maradt a rendszerben, aminek hatása volt a többi párt mandátumai kiosztására is. De korábban is volt példa független jelöltek bejutására: 2007-ben Tőkés László, 2009-ben Elena Băsescu került be így az Európai Parlamentbe.

Ebben a környezetben nehéz felmérni, hogy a választási részvétel hogyan alakul, ám mivel a román közéletet az igazságügyi reform és a korrupcióellenes harc témái uralják, ráadásul a román soros elnökség közelebb hozza az európai témákat az emberekhez, ezért elképzelhető egy szokatlanul magas részvételi arány az EP-választásokon, amely meghaladhatja az öt évvel ezelőtti 32,44 százalékos szintet. Annak a lehetőségét sem zárhatjuk ki, hogy Johannis az említett két témában egy népszavazást kezdeményez, s azt a választásokkal egy napra szerveznék meg (ennek lehetőségéről alkotmányjogi huzavona zajlik jelenleg), ami megnövelné a részvételt, ráadásul épp Johannis és Cioloş támogatóit aktivizálná nagyobb mértékben.

A magyar pártok számára az lehet a cél, hogy az RMDSZ listája átlépje az 5 százalékot, és ezzel mandátumokat szerezzen az EP-ben. Mivel e választáson nincs alternatív küszöb, ezért az 5 százalék alatti eredmény azt jelentené, hogy – Románia EU-csatlakozása óta először – ez nem sikerülne. A Magyar Polgári Párt (MPP) a legutóbbi választáson támogatta az RMDSZ-listát, s idén is várható az összefogás. Az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) 2014-ben nem állított listát. Az RMDSZ által akkor megszerzett 350 ezer voks 6,29 százalékot és két mandátumot eredményezett a szövetségnek; a 2019-es eredmények most is a részvételi arányon – azaz a mozgósítottságon – múlnak. A múltban többször előfordult, hogy a magyar választók jelentősen magasabb arányban járultak az urnákhoz, mint a románok, ez tette lehetővé a három mandátum elnyerését is; a román mozgósítottság várható növekedése miatt azonban ez 2019-ben nehezebb lehet, mint eddig bármikor.

Még ennél is több a bizonytalanság az év végén sorra kerülő elnökválasztás kapcsán: annak lehetséges szereplői közül eddig csak Klaus Johannis indulása tűnik biztosnak. Amennyiben – az EP-választások eredményeinek függvényében – Cioloş is elindul a tisztségért, az mindenképpen megemelheti a részvételi arányt, és a második fordulóban Johannis győzelmének az esélyét növelheti. A kormánypártok stratégiáját szintén nehéz felmérni; az egyik verzió szerint Călin Popescu Tăriceanu lenne a PSD–ALDE közös jelöltje, akinek így a szociáldemokrata pártstruktúra támogatásával esélye lenne bejutni a második fordulóba, míg a másik változat egy olyan pártonkívüli jelölt támogatásáról szól, akinek a személye Liviu Dragnea pártelnök rendkívül negatív megítélése ellenére is szavazatokat hozna. A kisebb alakulatok jelöltjei pedig a két forduló között azzal taktikázhatnak, hogy melyik jelölt támogatására biztatják a szavazóikat; minden bizonnyal ezt az utat követheti az RMDSZ jelöltje is. 2014-ben két magyar jelölt indult az elnökválasztáson:

az RMDSZ színeiben Kelemen Hunor 330 ezer szavazatot (3,47 százalékot) szerzett, az EMNP jelöltjeként pedig Szilágyi Zsolt 53 ezer voksot (azaz 0,56 százalékot) kapott. A második forduló eredményeinek ismeretében kijelenthető, hogy a magyar szavazók túlnyomó többsége akkor Johannisra szavazott, ami egyrészt a politikus kisebbségi származásának szólt, másrészt Ponta-ellenes voksként is értelmezhető, mivel az akkori miniszterelnök korábban több magyarellenes kijelentést is tett. Az idei elnökválasztáson a második fordulóban várhatóan újra két olyan jelölt között kell majd döntenüik a magyar szavazóknak, akik nem szólítják meg őket, és semmilyen gesztust nem tesznek a magyarok támogatásának elnyeréséért – ez ugyanis nagy kockázattal járna számukra. Így csak a jelöltek várható jövőbeni viselkedését – Johannes esetében az első mandátumot – figyelembe véve lehet arról beszélni, hogy melyik lenne a jobb megoldás – vagy a kevésbé rosszabb – a magyar közösség számára.

Az idei választások 2020-ban a helyhatósági, majd a parlamenti választásokkal folytatódnak, így a pártok állandó kampányüzemmódba kényszerülnek az elkövetkező szűk két évben, a román közélet pedig semmivel sem lesz kiszámíthatóbb vagy unalmasabb, mint az elmúlt időszakban volt.

PÁSZKÁN ZSOLT

Nem valószínű, hogy az elmúlt 12 évben lehetett volna olyan félélet találni, amikor Románia – viszonylag – nyugodt belpolitikai körülmények között „ki tudta volna pipálni” az EU soros elnökségét. De ez a feladat talán soha nem jöhetett volna rosszabbul a román politikai elit számára, mint most. És itt nemcsak szűken a politikai vezetésről, a parlamentről, a kormányról és az államfőről van szó, hanem az államot működtető egész intézményrendszeréről, a titkosszolgálatokról, a többé-kevésbé pártos és csak rendkívül ritka esetben tárgyilagos politikai elemzőkről, „véleményvezérekről”, médiáról, valamint – és jelenleg talán ez a legsúlyosabb és még nem teljesen felfogott jelentőségű változás – az igazságszolgáltatásról, vagyis a bíróságokról és az ügyészségekről is.

Most viszont tovább bonyolítja a helyzetet, hogy 2019-ben Romániában két választás is lesz, májusban az európai parlamenti, november–decemberben pedig az elnökválasztás. Annak ellenére, hogy csak az előbbinek a kampánya esik a román EU-elnökség időszakára, az az utóbbi miatt mégis várhatóan az átlagosnál sokkal durvább és hangosabb kampányt fog eredményezni. Az előző két – teljes – mandátumot biztosító EP-választás eléggé szerény részvételi arányokat produkált: 2009-ben [27,67](#), 2014-ben pedig [32,44 százalékosat](#).

A kormánypártok számára az emeli a választás tétjét, hogy a belső harcok és a külföldi – elsősorban az EU-s intézmények felől érkező – bírálatok miatt nehéz időszakon átment PSD és ALDE számára bel- és külpolitikai szempontból is fontos lenne a győzelem. Azzal ugyanis a PSD belpolitikai téren rendezhetné a párton belüli helyzetet, s lezárhatná – legalábbis ideiglenesen – az ott folyó hatalmi harcot,

külpolitikai szempontból pedig fontos adura tehetne szert az európai parlamenti baloldali frakcióban. Az ALDE számára egy jó szereplés újabb érv lehetne amellet, hogy a PSD–ALDE-koalíció közös jelöltjeként induljon az elnökválasztáson az ALDE elnöke, Călin Popescu Tăriceanu. Az Európai Parlamentben azonban ez az esetleges jó szereplés csak akkor javítana az ottani pártcsaládjával, az európai ALDE-val megromlott viszonyán, ha az EP-választás után jelentős változás történne a jelenleg Guy Verhofstadt által vezetett frakcióban, ahonnan olyan jelzések érkeznek, hogy az USR-re cserélnék le a romániai ALDE-t. Az ellenzéki pártok közül a PNL szeretné átvenni a vezetést a PSD-től, a viszonylag új USR pedig bizonyítani kívánja, hogy a 2016-os parlamentbe jutása több volt egy fellángolásnál, valamint a „progresszista” oldalon megerősítené a helyét az egyes sajtóhírek szerint a szélsőbalról, a magyarellenes Vatra Românească ifjúsági szervezetéből és annak politikai formációjából, a Román Nemzeti Egység Pártból (*Partidul Unității Naționale Române*, PUNR) induló, később viszont már az „eurokrácia” üdvöskéjeként fellépő Dacian Cioloș által indított feltörekvő szerveződéssel szemben. A párt, úgy tűnik, a többszöri névváltozás után PLUS néven indul majd a választáson, valamiféle „macronista” programmal. A többi párt és pártocska, így a Traian Băsescu volt elnök által létrehozott, a parlamentben eddig elsősorban magyarellenességével kitűnt Népi Mozgalom Párt (*Partidul Mișcarea Populară*, PMP), a politikai túléléséért küzd.

Az összes szereplő közül Klaus Johannis jelenlegi államfő volt a leggyorsabb, aki már tavaly bejelentette az indulását az újabb mandátumért. Ezt a szándékát december végén megerősítette, és négyévnyi politikai tétlenség után – ha a magyarellenos törvényjavaslatokkal szembeni (más ügyekben nem tapasztalt) aktivitást nem számítjuk – azt a tanácsot kaphatta, hogy mutasson némi határozottságot a politikai életben. Ez azonban eddig csak a Dăncilă-kormány személyi döntéseivel szembeni időhúzásokban és eljárásjogi trükkökben merült ki, ami még a legelkötelezettebb híveinél is legfeljebb csak mérsékelt sikert ért vagy ér el.

Az amúgy is zaklatott román belpolitikának nem használ, hogy az EP-kampányukat megkezdő nyugati politikusok, illetve az Európai Parlament és ebből következően az annak jövőbeni összetételét befolyásolni igyekvő „eurokrácia” nyíltan és leplezetlenül szerepet vállal a romániai folyamatokban, inkább érdekek, mint elvek mentén osztogatva a jelzőket és minősítéseket a román politikai színpad résztvevői között.

Ilyen körülmények között kétségessé válik, hogy Románia soros elnöksége alatt olyan jelentős előrelépések történhetnek az Európai Unió napirendjén szereplő ügyekben, amelyek képesek lennének felülrni a román–román megosztottságot és elérni azt a „konszenzust”, amiről mindenki és minden lehetséges fórumon szeret beszélni, de a cselekvések szintjén mást és mást ért alatta.

Ugyanakkor fennáll annak a veszélye, hogy a közvetlenül az érdektelenség miatt gyakorlatilag kudarcba fulladt 2018-as „román centenárium” után egy csak „szokványos” román EU-elnökség tovább növeli majd a román társadalmon belüli megosztottságot, és még inkább fokozza a Románia instabilitását már eddig is meghatározó/előidéző széttartó erőket.